

УДК 707625

DOI <https://doi.org/10.32689/maup.psych.2023.1.2>**Заріфе ДОРТЙОЛ**

психологічний консультант з питань психологічного консультування та прикладного дослідження,
Університет Ататюрка
zarife.dortyol19@gmail.com
ORCID: 0000-0002-9976-1189

Ісмаїл АЙ

доцент, педагогічний факультет Казима Карабекіра, Університет Ататюрка
ismailay@atauni.edu.tr
ORCID: 0000-0001-8364-7149

Dr. Zarife DÖRTYOL

Psychological Counselor (Guidance and Psychological Counseling Application and Research Center),
Atatürk University
zarife.dortyol19@gmail.com
ORCID: 0000-0002-9976-1189

Dr. Öğr. Üyesi İsmail ay

Assistant Professor at Kazım Karabekir Faculty of Education, Atatürk University
ismailay@atauni.edu.tr
ORCID: 0000-0001-8364-7149

**ПЕРЕВІРКА ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ЦІЛЯМИ, ЖИТТЯМИ
ТА УСПІХОМ У СТУДЕНТІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ****EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP AMONG GRIT,
LIFE GOALS AND SUCCESS IN HIGH SCHOOL STUDENTS**

Мета: Мета цього дослідження – визначити, чи мають наполегливість і життєві цілі старшокласників прогностичний вплив на навчальні досягнення.

Метод: у дослідженні використовувався реляційний метод скринінгу. Вибірка дослідження складається з 781 учня, який навчається в середніх школах центральних районів Ерзурума в 2021–2022 навчальному році. Як інструменти збору даних у дослідженні використовувалися «Форма особистої інформації», «Шкала короткої наполегливості» та «Шкала життєвих цілей». Використання програми SPSS для аналізу даних, отриманих у дослідженні; застосовано описовий аналіз, t-тест для незалежних вибірок, односторонній дисперсійний аналіз, кореляційний аналіз Пірсона та множинний регресійний аналіз.

Результати: було встановлено, що наполегливість різниться залежно від статі та плану на майбутнє, але не залежно від рівня класу та типу середньої школи. Визначено, що життєві цілі також відрізняються залежно від статі, рівня навчання та планів на майбутнє, але не залежно від типу середньої школи. У прикладному кореляційному аналізі було виявлено позитивний низький значущий зв'язок між життєвими цілями, наполегливістю та академічними досягненнями. У застосованому аналізі посередництва було встановлено, що життєві цілі передбачають 18% успіху в навчанні завдяки наполегливості.

Висновок: В дослідженні життєвих цілей; стать, клас і плани на майбутнє відрізняються наполегливістю; Було встановлено, що є відмінності за статтю та планами на майбутнє. Крім того, було визначено, що існує позитивний і значущий зв'язок між життєвими цілями, наполегливістю та академічними досягненнями. Також було виявлено, що життєві цілі передбачають академічні досягнення через наполегливість. З цієї причини вважається, що було б корисно врахувати ці висновки в практиках, спрямованих на підвищення академічних досягнень старшокласників.

Ключові слова: наполегливість, життєві цілі, успішність у навчанні.

Purpose: The aim of this study is to determine whether the perseverance and life goals of high school students have a predictive effect on academic success

Method: The correlational survey method was used in the research. The study group consists of 781 students enrolled in high schools in the central districts of Erzurum province in the 2021–2022 academic year. "Personal Information Form", "Short Grit Scale" and "Life Goals Scale" were used as data collection tools in the study. Descriptive analyses, t-test for independent samples, one-way analysis of variance, Pearson correlation analysis and multiple regression analysis were performed using the SPSS program to analyze the data obtained in the study.

Findings: It was determined that grit differs according to gender and future plan, but does not differ according to grade level and type of high school. It has been determined that life goals also differ according to gender, grade level and future plan, but not according to the type of high school. In the applied correlation analysis, it was observed that there was a significant

positive and low-level relationship between life goals, grits and academic success. In the applied mediation analysis, it was determined that life goals predict 18% of academic success through their grit.

Result: *In the study, it was determined that life goals differ in terms of gender, class level and future plan, and grit differs in terms of gender and future plan. In addition, it was found that there is a positive and significant relationship between life goals, grits and academic success. It has also been determined that life goals predict academic success through their grit. Therefore, it is thought that it will be useful to consider these findings in applications aimed at increasing the academic success of high school students.*

Key words: *Grit, goals of life, academic success.*

1. Вступ

Старші шкільні роки охоплюють значну частину підліткового періоду, коли учні переживають кризу ідентичності. У підлітковому віці учні, як правило, хочуть проводити більше часу зі своїми однолітками, не сидіти вдома, бунтувати, намагатися втекти від сім'ї, намагатися створити власну групу друзів або намагатися приєднатися до існуючих груп, бути більш одержимими та зацікавленими своїми зовнішній вигляд, підвищення рівня інтересу до протилежної статі та перепади настрою. Вони демонструють поведінку, наприклад, миттєво змінюються (Kulaksızoğlu, 2020). Цей період вважається дуже критичним, оскільки це період, коли людина найбільше схильна до ризиків у житті, а також період, коли людина найбільш відкрита для розвитку та змін. У цей період підтримка всіх сфер розвитку молодих людей, включаючи соціальні, психологічні, моральні та когнітивні, дає їм змогу кваліфіковано зростати в майбутньому (Kabakçı, 2013). У цьому відношенні середня освіта важлива для того, щоб молоді люди демонстрували здоровий розвиток у всіх сферах розвитку.

Коли згадується поняття успіху в навчанні, на думку спадає поняття академічного успіху. Академічний успіх – це оцінки, результати тестів тощо, отримані студентами на курсах, які вони переглядають, і викладачами. Він визначається як знання та навички, отримані шляхом оцінювання (Karadağ, 2007). Академічний успіх, який є одним із важливих питань у середній шкільній освіті, також виражається в тому, що учні досягають бажаного результату, досягають поставленої мети та отримують те, чого хочуть (Demirtaş & Çınar, 2004).

Старшокласники мають дві головні цілі, наприклад, високі або хороші досягнення в навчанні. Студенти з високими академічними успіхами можуть не тільки отримати високі бали на іспитах, але й використовувати інформацію, яку вони дізналися під час курсу, у своєму повсякденному житті з точки зору успішності (Gamel, 2014). З іншого боку, хороший студент має потенціал змінити себе, свою родину та найближче оточення, оскільки він несе відповідальність як за сус-

пільство, так і за себе (Lickona, 1991). Дослідження показали, що на успішність учнів впливає багато факторів. Дохід та рівень освіти сімей учнів (Öksüzler & Sürekçi, 2010), нелюбов учнів до уроку (Dane та ін., 2009), метод навчання вчителя (Olcaу & Döş, 2009), самоефективність (Bilge та ін., 2014), відвідування учнями уроку (Rençber, 2012), рівень тривожності (Ayıldız та ін., 2014) видається ефективним для академічних досягнень. У подібному дослідженні (Sarıer, 2016) за допомогою мета-аналізу було розраховано ступінь впливу факторів, пов'язаних із школою, сім'єю та учнями, на успіх, і було визначено, що фактори, пов'язані з учнем, мали найвищий вплив. Серед цих факторів видно, що на перший план виходять індивідуальні фактори, такі як соціально-економічний статус, самоефективність і мотивація.

Наполегливість і життєві цілі також можна віднести до важливих індивідуальних факторів, які впливають на успішність у школі. Насправді учні середньої школи повинні докладати цілеспрямованих і рішучих зусиль, щоб мати змогу досягти успіху в роботі та обов'язках, які вони виконують як у школі, так і в сім'ї та у своєму соціальному житті (Sarıçam et al., 2016), досягти життєвої мети, яку вони визначили, і перейти місток між своїми мріями та реальністю (Baltaş, 2016). Настільки, що незалежно від того, яка робота виконується, людям дуже важко досягти успіху без зусиль, але здається більш можливим досягти успіху, якщо докладати зусиль.

Поняття наполегливості, яке виражається як змінна, яка позитивно впливає як на академічну успішність, так і на життєві цілі старшокласників, було вперше введено у відповідній літературі Даквортом і Куїном (2009) і визначено як стан рішучості та готовності до досягнення визначеної довгострокової мети. Дослідження також показали, що наполегливість студентів має прогностичну силу щодо академічних успіхів і що постійні зусилля для досягнення довгострокової мети позитивно впливають на академічні успіхи [15].

Коли досліджуються змінні, пов'язані з життєвими цілями, академічні досягнення (Eryılmaz, 2012), індивідуальна стійкість (Sheldon & Lyubomirsky, 2006), суб'єктивне

благополуччя (Usborne et al., 2009), вживання тютюну, алкоголю та психоактивних речовин (Eryilmaz)., 2014) і гендерні (Çelik, 2016) змінні вважаються ефективними.

Життєві цілі також можуть відрізнятися залежно від віку людей. Оскільки старшокласники, які складають вибірку дослідження, перебувають у підлітковому віці та зараз переживають кризу ідентичності, їхні життєві цілі можуть відрізнятися. Оскільки старшокласникам для виявлення своїх інтересів, талантів і цінностей, а також для прийняття рішення, ким вони є і ким вони хочуть бути в майбутньому, потрібен певний період зрілості, їхні життєві цілі також можуть змінитися (Айдінер, 2011). Проте видно, що старшокласники, які визначають своє життєве призначення та докладають рішучих зусиль відповідно до своїх довгострокових цілей, здатні краще справлятися з труднощами, з якими вони стикаються, знаходять більш ефективні рішення та є більш відданими життю (Yoncalik, 2018).

У відповідній літературі є обмежені дослідження щодо впливу життєвих цілей старшокласників і наполегливості на навчальні досягнення. Хоча видно, що є деякі дослідження щодо наполегливості та академічних досягнень, зокрема старшокласників, це дослідження впливу цілі життя та наполегливості на академічні досягнення, які слід оцінювати в більш загальному контексті, сприятиме відповідній літературі.

1.1. Мета дослідження

Підлітковий вік, який вважається найбільш бурхливим періодом життя, є критичним періодом, коли люди мають різні бажання та потреби та шукають ідентичність. У старшій школі, коли проходить значна частина підліткового віку, учні потребують саморозвитку як в академічному, так і в соціальному плані. Проте вважається, що студенти, які мають конкретну мету і докладають рішучих зусиль для досягнення цієї мети, демонструють позитивний розвиток як в академічному, так і в соціальному плані (Алієв, 2015). У більш загальному сенсі передбачається, що студенти, які визначили мету життя і можуть впоратися з усіма перешкодами та труднощами відповідно до мети життя, яку вони визначили, рішучі та намагаються зробити своє життя змістовним, будуть успішними в академічному та соціальному плані. Відповідно, у цьому дослідженні поставлено за мету вивчити взаємозв'язок між наполегливістю старшокласників, життєвими цілями та академічними досягненнями.

«Чи наполегливість і життєві цілі старшокласників впливають на успішність

у навчанні?» Виходячи з основної проблеми, це дослідження шукало відповіді на наступні запитання.

Чи відрізняються амбіції та життєві цілі старшокласників за статтю?

Чи відрізняються амбіції та життєві цілі старшокласників залежно від типу школи?

Чи відрізняються наполегливість і життєві цілі старшокласників залежно від рівня навчання?

Чи відрізняються амбіції та життєві цілі старшокласників залежно від віку?

Чи існує значний зв'язок між наполегливістю старшокласників, життєвою метою та академічними досягненнями?

Чи пророкують наполегливість і життєві цілі старшокласників успіх у навчанні?

Чи відіграє наполегливість посередницьку роль між життєвими цілями та академічним успіхом у старшокласників?

1.2. Важливість та обґрунтування дослідження

Слід заохочувати учнів пов'язувати свої навчальні досягнення зі своїм життям і спрямовувати успіх від знань до навичок. Від їхньої наполегливості залежить успіх студентів як у навчанні, так і в громадському житті. Буде легше набути когнітивні навички високого рівня, такі як наполегливе вирішення проблем, прийняття рішень, критичне мислення та оцінка. Здобуття вищезазначених кваліфікацій також залежить від самосвідомості студентів та сприйняття факторів, які ведуть їх до успіху. (Думфарт і Нойбауер, 2016).

Існують дослідження, які показують, що існує прямий зв'язок між наполегливістю та саморегуляцією, рішучістю, наполегливістю, самодисципліною та академічним успіхом (Duckworth & Quinn, 2009).

Незважаючи на те, що Азмін позитивно вплинув на життя людей і підвищив успішність у багатьох сферах, особливо в шкільній успішності, в останні роки, хоча деякі дослідження були проведені в нашій країні та за кордоном, це питання почало набувати значення та дослідження швидко зростає. Фактори, які взаємодіють із наполегливістю та наполегливістю, у Туреччині ще недостатньо детально вивчені. Ця шаль відкриває двері до нового, більш прогресивного смутку, як доільний вітвар цього розвитку знання в літературі.

2. Теоретична база та відповідні дослідження

У цьому розділі розглядаються поняття наполегливості та мети життя, пов'язані з ними підвімири, теоретичні основи та дослідження у відповідній літературі.

2.1. Наполегливість

Століттями обговорювалося те, що люди живуть у схожих умовах, мають подібні можливості та можливості, а також відрізняються за своїми показниками, незважаючи на подібний рівень інтелекту. Згідно з Duckworth [14], немає повної відповіді на те, що лише деякі особи, які живуть в однакових умовах і мають однаковий рівень інтелекту, досягають успіху, а інші недостатньо трансформують свої наявні можливості та інтелект у ефективність. Згідно з німецьким мислителем Ніцше, стверджується, що люди, які досягли успіху в своєму житті, спочатку ставлять перед собою мету і продовжують працювати з великою волею та зусиллями, використовуючи всі можливості, які вони зустрічають, поки не досягнуть цієї мети [15].

Наполегливість вперше було використано як поняття в психології Вільямом Джеймсом, американським психологом і філософом, у 1906 році. За словами Вільяма Джеймса, який стверджує, що люди не використовують свої поточні здібності на максимальному рівні і тому не можуть повністю розкрити свій потенціал, насправді люди мають потенціал і обладнання, щоб піти набагато далі, є дві проблеми, на яких необхідно зосередитися. Ці проблеми полягають у тому, які здібності люди мають і що впливає на те, як люди використовують свої поточні здібності [14].

У результаті цих двох питань, які задавалися та досліджувалися з моменту введення концепції наполегливості, підкреслюється, що здібності та зусилля людей важливі для досягнення успіху. Іншими словами, для досягнення успіху людині необхідно докласти зусиль принаймні двічі.

Люди вважають мрією довіряти своїм поточним здібностям і думати, що вони можуть досягти певного успіху, не докладаючи жодних зусиль. Перетворити його нинішній потенціал у навик і зробити цей навик постійним можливо лише доклавши зусиль. Той факт, що люди відмовляються від зусиль і не використовують свої навички регулярно, доки не досягнуть успіху, призводить до того, що вони не можуть досягти результату у своїй роботі. У цьому відношенні, щоб люди були успішними, вони повинні спочатку перетворити свої таланти в навички, а потім мати сміливість постійно використовувати ці навички (Yoncalik, 2018).

2.2. Визначення концепції наполегливості

У відповідній літературі було зроблено багато визначень щодо концепції наполегливості, яка дозволяє людям максимізувати свій

поточний потенціал. Поняття наполегливості, що в перекладі з англійської означає “дозвіл”, визначається як рішучість справлятися з перешкодами та труднощами, що виникають під час виконання будь-якої роботи та дії згідно з TDK (2012). Сміливість, яка використовується замість поняття наполегливості у дослідженнях, що проводяться за кордоном, також використовується замість понять рішучість і наполегливість у дослідженнях, що проводяться в країні. Однак у цьому дослідженні для його опису використовується поняття наполегливості. Подібним чином, оскільки слово наполегливість у турецькій мові є ширшим і всеохоплюючим виразом, ніж рішучість і наполегливість, вважається, що воно є більш доречним для використання [16].

В іншому визначенні, зробленому Ноєт (2012), стверджується, що концепція наполегливості – це риса характеру, яка регулює функції, досвід, увагу, концентрацію та навички контролю індивідів у їхній роботі та діях і дозволяє їм стежити за цим процесом. Настільки, що наполегливість окремих людей дає уявлення про те, як поводитися потім, навіть якщо їхні поточні дії призведуть до невдачі. Іншими словами, наполегливість сприяє формуванню у особистості психологічної стійкості.

В іншому визначенні Strayhorn (2013) зазначено, що поняття наполегливості – це риса характеру, яка включає рішучість індивідів у бажаній роботі та сфері діяльності. Ця риса характеру також має соціальну та емоційну основу. Настільки, що наполегливість, яка дає людям силу, щоб знову вистояти у разі невдачі, дозволяє людям прийняти себе в суспільстві та розглядати їх як моральну цінність з точки зору віри в себе та не втрачати мужності.

Келлі та ін. (2014) стверджується, що концепція наполегливості – це довгострокове та бажане існування будь-якої роботи, дії, інтересу чи цілі в особистості. Зокрема, це вимагає від людей бути наполегливими щодо своїх цілей протягом тривалого часу та проявляти інтерес і зусилля протягом тривалого часу.

В іншому визначенні, зробленому Bashant (2014), стверджується, що концепція наполегливості – це сильна пристрасть і бажання, які люди відчувають до мети, яку вони прагнули досягти протягом тривалого часу. Настільки, що підкреслюється важливість концепції наполегливості, оскільки зусилля людей, спрямовані на досягнення своїх цілей, час, який вони витрачають на досягнення своїх цілей, і сміливість їхньої пристрасті продовжувати.

Згідно з Duckworth (2016), наполегливість визначається як рішучість і пристрасне та віддане зусилля людини протягом тривалого часу, щоб досягти та досягти всього, що їм подобається, хочеться та чого хочеться.

За словами Стурмана та Заппала-П'ємме (2017), наполегливість визначається як здатність людей справлятися з проблемами, з якими вони можуть зіткнутися відповідно до своїх довгострокових цілей, і не відмовлятися від спроб досягти успіху.

Видно, що поняття стійкості визначається відповідно до різних точок зору в дослідженнях, проведених у країні та за кордоном щодо концепції стійкості. Коли наведені визначення оцінюються в цілому, спостерігається, що концепція наполегливості – це риса характеру, яка включає в себе людину демонструвати довгострокову рішучість, щоб досягти успіху в роботі та дії, справлятися з невдачами. Вони можуть зіткнутися, і не здаватися.

2.3. Розміри концепції наполегливості

У дослідженнях, присвячених концепції наполегливості, видно, що концепція наполегливості концептуалізується як риса особистості, яка включає наполегливість індивідів щодо своїх довгострокових цілей і їхню пристрасність до досягнення мети [15]. У цьому відношенні виявлено, що існують два важливі підвимири наполегливості та пристрасності, які становлять концепцію наполегливості; наполегливість і пристрасність (Duckworth, 2016). Якщо дослідити значення слів, тоді як наполегливість визначається як рішучість і сміливість виконувати рішучу роботу та діяти до кінця, пристрасність визначається як великий ентузіазм, бажання та схильність, які люди не можуть контролювати, і які перевищують усі судження. (ТДК, 2012).

Наполегливість, яка є одним із підвимірів концепції наполегливості, являє собою силу індивідів знову протистояти негативним ситуаціям і невдачам і зберігати свою психологічну стійкість (Schnitker, 2012). Іншими словами, це дає людям змогу отримувати стійкість проти важких життєвих подій. У цьому відношенні наполегливість дає людям змогу набратися сил, щоб впоратися з негативними ситуаціями, з якими вони можуть зіткнутися, докладаючи зусиль для досягнення своїх цілей (Kelly et al., 2014).

3. Методи

У цьому розділі особистісні характеристики старшокласників, які брали участь у дослідженні, сукупність і вибірка дослідження, інструменти збору даних, які будуть використовуватися в дослідженні, застосування та процес збору даних, а також аналіз

даних. отримано з метою вивчення зв'язку наполегливості та життєвих цілей старшокласників з академічними досягненнями та деякими описовими характеристиками.

3.1. Модель Дослідження

Це дослідження є кількісним і проводилося в рамках базової моделі посередництва, щоб визначити, як життєві цілі старшокласників впливають на їхній академічний успіх через їхню наполегливість. Базова модель посередництва розроблена як аналіз шляху для пояснення процесу, за допомогою якого незалежна змінна впливає на залежну змінну (MacKinnon, Fairchild & Fritz, 2007).

3.2. Всесвіт і зразок

У цьому дослідженні, яке було проведено для визначення того, чи мають наполегливість і життєві цілі старшокласників прогностичний вплив на навчальні досягнення, старшокласники, які навчаються в середніх школах центральних районів Ерзурума в осінньому семестрі 2021–2022 навчального року складають популяцію дослідження. У цьому контексті досліджувана популяція складається приблизно з 22 000 осіб.

У дослідженні, яке проводилося за допомогою методу описового опитування (Опитування), одного з кількісних методів дослідження, дослідження проводилося з конкретною вибіркою, оскільки Всесвіт був дуже великим. Для відбору вибірки з досліджуваної сукупності використовувався відповідний метод вибірки. Зручний вибірковий метод – це не випадковий метод дослідження. Через обмеження, з якими стикаються користувачі щодо часу, грошей і робочої сили, це дозволяє легко вибрати зразок для використання в дослідженні відповідно до доступності та застосовності [10]. Оскільки це дослідження проводилося під час пандемії Covid-19, збір даних проводився не віч-на-віч, а онлайн за допомогою Google Forms. У цьому напрямку було зв'язано зі школами, щоб ознайомити студентів із дослідженням і заохотити до участі. Таким чином 781 учень шкіл добровільно заповнив ваги.

Відповідно до розрахунку розміру вибірки, визначеного Yazıcıoğlu та Erdoğan (2004), розмір вибірки для представлення всесвіту було визначено як 378 осіб як достатню кількість для дослідження. Кількість студентів, які взяли участь у цьому дослідженні, становила 781, що значно перевищувало встановлену мінімальну кількість.

Інструменти Збору Даних

Форма особистої інформації

Напівструктурована форма особистої інформації, підготовлена дослідником, має

на меті визначити стать, школу, рівень класу, навчальні досягнення та плани на майбутнє старшокласників, які беруть участь у дослідженні.

Коротка Шкала Наполегливості

Шкала короткої стійкості (ASS), розроблена Duckworth і Quinn (2009) і для якої Sarıçam, Çelik і Oğuz (2016) провели турецькі дослідження валідності та надійності, була створена за 5-бальним типом Лайкерта. Отримання високих балів за шкалою, яка оцінюється як «1» – зовсім не для мене, «5» – для мене, свідчить про високий рівень наполегливості. Пункти 1, 3, 5 і 6 шкали, яка складається загалом із 8 пунктів і 2 підвимірів: постійний інтерес і наполегливість у зусиллях, оцінюються навпаки.

Надійність шкали визначали за коефіцієнтом внутрішньої узгодженості Кронбаха Альфа. Відповідно, альфа-коефіцієнт Кронбаха шкали було розраховано як 0,80 у підвимірі послідовності інтересів, 0,71 у підвимірі наполегливості зусиль та 0,83 у загальному балі шкали (Sarıçam et al., 2016). Результати аналізу надійності, проведеного в рамках цього дослідження, також наведені в таблиці 2.

Таблиця 1
Аналіз надійності шкали короткої наполегливості

Масштаб/підвимір	Альфа Кронбаха	Кількість предметів
Постійність інтересів	,64	4
Наполягайте на зусиллях	,71	4
Коротка шкала наполегливості	,65	8

Якщо $0,00 \leq \alpha < 0,40$, шкала ненадійна як критерій оцінки альфа-коефіцієнта Кронбаха, якщо $0,40 \leq \alpha < 0,60$, шкала є низьконадійною, якщо $0,60 \leq \alpha < 0,80$, шкала висока. Заслугує довіри. Якщо $0,80 \leq \alpha < 1,00$, шкала є високонадійною. (Ozdamar, 2004). Оскільки підвиміри та загальна оцінка короткої шкали наполегливості для цього дослідження були в діапазоні $0,60 \leq \alpha < 0,80$, розуміється, що шкала є досить надійною.

Шкала життєвих цілей

Розроблена İlhan (2009) для визначення довгострокових цілей студентів університету шкала життєвих цілей (LIS) була створена за 7-бальним типом Лайкерта. «1» зовсім не важлива, «7» дуже важлива в шкалі, тоді як «7» позначає найвищу мету, «1» позначає найнижчу мету. Шкала, яка містить загалом

47 пунктів і 9 підвимірів, як-от особисті стосунки, внесок у суспільство, фізичне здоров'я, особистий розвиток, осмислене життя, внесок у сім'ю, відомість, імідж, фінансовий успіх, і 2 верхні виміри, як внутрішнє призначення та зовнішнє призначення, має зворотну шкалу балів. елемент не існує. У той час як підвиміри, що охоплюють внутрішні цілі, – це особисті стосунки, внесок у суспільство, фізичне здоров'я, особистий розвиток, осмислене життя та внесок у сім'ю, підвиміри, що охоплюють зовнішні цілі, – це підвиміри відомості, іміджу та фінансового успіху. У той час як збільшення внутрішніх цілей призводить до задоволення базових потреб індивідів, таких як компетентність, автономія та взаємозв'язок, а також підвищення суб'єктивного благополуччя, збільшення зовнішніх цілей спричиняє зниження задоволення основних потреб і суб'єктивного благополуччя.

Надійність шкали визначали за коефіцієнтом внутрішньої узгодженості Кронбаха Альфа. Відповідно, коефіцієнт Кронбаха Альфа шкали був розрахований як 0,85 для внутрішніх цілей і 0,77 для зовнішніх цілей. Під час аналізу підрозмірів шкали було підраховано, що внесок у сім'ю, 85 внесок у суспільство, 86 міжособистісні стосунки, 79 фізичне здоров'я, 86 змістовне життя, 74 фінансовий успіх, 90 відомість, 82 та імідж були розраховані (İlhan, 2009). Результати аналізу надійності, проведеного в рамках цього дослідження, також наведені в таблиці 2.

Таблиця 2
Аналіз надійності шкали цілей життя

Масштаб/підвимір	Альфа Кронбаха	Кількість предметів
1	2	3
Внутрішні цілі	,94	32
Особисті стосунки	,83	6
Внесок у суспільство	,84	7
Фізичне здоров'я	,84	4
Самовдосконалення	,85	6
1	2	3
Внесок у сім'ю	,91	6
Осмислене життя	,71	3
Зовнішні цілі	,90	15
Фінансовий успіх	,87	6
Зображення	,83	5
Бути відомим	,81	4

Якщо $0,00 \leq \alpha < 0,40$, шкала є ненадійною як критерій оцінки, який використовується для оцінки коефіцієнта альфа Кронбаха, якщо

$0,40 \leq \alpha < 0,60$, шкала є низьконадійною, якщо $0,60 \leq \alpha < 0,80$, шкала є високонадійною, якщо $0,80 \leq \alpha < 1,00$, шкала є високонадійною. (Ozdamar, 2004). Якщо верхні фактори внутрішніх і зовнішніх цілей та інші підфактори Шкали життєвих цілей знаходяться в діапазоні $0,80 \leq \alpha < 1,00$ для цього дослідження, шкала вважається високонадійною.

Література:

1. Abuhassan, A. & Bates, T. C. Distinguishing effortful persistence from conscientiousness. *Journal of Individual Differences*. 2015. 36(4), 205–214.
2. Adıgüzel, A. Kız çocuklarının okullulaşma engelleri ve çözüm önerileri: Şanlıurfa örneği. *EKEV Akademi Dergisi*. 2013. 17(56), 325–344.
3. Adler, A. *Yaşamın anlam ve amacı* (K. Şipal, Çev.). 2014. Say. (Çalışmanın orijinali 1931'de yayımlanmamıştır)
4. Ak, K. *Üniversite öğrencilerinin özgecilik düzeylerinin yordayıcısı olarak yaşam amaçları*. 2013. (Tez No. 327454). [Yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi-Tokat] Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
5. Akyıldız, S. *Yabancı dil olarak İngilizce öğretiminde öğrencilerin azim seviyeleri ve başarı arasındaki ilişki*. (Tez No. 640117). 2020. [Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi-Mersin] Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
6. Aliyev, R. Azim. B. Ergüner-Tekinalp ve Ş. Işık (Eds.), *Eğitimde pozitif psikoloji uygulamaları içinde* (2nd., ss. 221–249). 2019. Pegem Akademi.
7. Arıcı, İ. Öğrencilerin cinsiyetlerinin ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersindeki başarı düzeylerine etkisi. *İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 2008. 13(1), 143–159.
8. Arıkan, A. Ç., Zorbaz, D. S. & Koçi M. Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. 2019. 9(2), 236–242.
9. Büyüköztürk, Ş. *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. 2012. Pegem Akademi.
10. Clark, K. N. & Malecki, C. K. Academic Grit Scale: Psychometric properties and associations with achievement and life satisfaction. *Journal of School Psychology*. 2019. 72, 49–66.
11. Demirçelik, E., Karacabey, A. S. & Cenan, E. D. Özel yetenekli öğrencilerin liderlik becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. 2017. 7(13), 399–425.
12. Demirhan, Z. *Yaşam amaçları belirlemede erken dönem uyumsuz şemaların etkisi* (Tez No. 532958). Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi-İstanbul. 2018. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
13. Duckworth, A. L. & Seligman, M. E. Self-discipline outdoes IQ in predicting academic performance of adolescents. *Psychological Science*. 2005. 16(12), 939–944.
14. Duckworth, A. L. *Intelligence is not enough: Non-IQ predictors of achievement*. (Publication No. 3211063). [Doctoral dissertation, University of Pennsylvania]. 2006. ProQuest Dissertations and Theses Global.
15. Duckworth, A.L., Peterson, C., Matthews, M.D. & Kelly, D.R. Grit: Perseverance and passion for long-term goals. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2007. 92(6), 1087–1101.
16. Ekinci, N. *Azim eğitim programının azim ve motivasyonel kararlılık düzeylerine etkisinin incelenmesi*. (Tez No. 617519) [Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi-Konya]. 2019. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
17. Eryılmaz, A. & Aypay, A. Lise öğrencilerinde derse katılmaya motive olma ile yaşam amaçları belirleme arasındaki ilişkiler. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2011. 12(3), 149–158.